

Zaaknummer 2014-W1290

3 april 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mevrouw mr. M.L.J. Bomers,

tegen:

wijnen pater [naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven verbonden aan de Congregatie van de Paters Maristen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 30 september 2014.

Op 24 november 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van pater [naam], regionaal overste van de Congregatie van de Paters Maristen.

Op 19 maart 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mevrouw mr. M.L.J. Bomers.

Voorts was aanwezig [naam], echtgenoot van klaagster.

Namens de congregatie zijn verschenen pater [naam], regionaal overste van de Congregatie van de Paters Maristen. Hij werd bijgestaan door mevrouw mr. J. Doe als juridisch adviseur.

2. De klacht

- 2.1. Klaagster is in de jaren [periode] een aantal malen, ongeveer vijf keer, aan haar borsten betast door aangeklaagde. Aangeklaagde was leraar Nederlands van klaagster op de Rooms- Katholieke HBS te [plaats]. Voorts gaf aangeklaagde leiding aan de toneelgroep op deze school. Klaagster nam als leerling deel aan de toneelgroep.

Na voltooiing van de lagere school ging klaagster in [jaartal] naar de middelbare school in [plaats], het [naam school]. Het was op het [naam school] gebruikelijk dat de leerlingen van het HBS in het derde jaar lid konden worden van de toneelclub. Zo ook klaagster. Dit was in het schooljaar 1962/1963.

In het eerste jaar dat klaagster lid was van de toneelclub kon zij meedoen aan een toneelstuk. Er werd veel aandacht besteed aan de kleding van de toneelspelende leerlingen. De leerlingen moesten zich omkleden in het souterrain van de school. Gedurende de periode waarin de kleren werden gemaakt, verzocht aangeklaagde de leerlingen regelmatig individueel om met hem mee te komen naar het souterrain om de kleding te passen. Hij was daar altijd bij en beoordeelde dan of de kleding al goed was en goed paste. Dit deed hij ook bij klaagster.

Op een gegeven moment betastte aangeklaagde volgens het klaagschrift de borsten van klaagster. Zij verstijfde van schrik en voelde zich zeer ongemakkelijk. Hij zei echter tegen haar dat ze niet zo preuts moest zijn. "Dit hoorde erbij". Klaagster was erg in de war van het incident. Ze had op die leeftijd nog weinig benul van seksualiteit, maar wist wel dat dit niet deugde. Aangeklaagde heeft klaagster daarna nog ongeveer vier keer op dezelfde wijze aangerand. Er was duidelijk sprake van het betasten van haar lichaam, hetgeen veel verder ging dan de assistentie bij het passen van kleding. In het tweede jaar, dat klaagster deelnam aan het toneel, zij zat toen in de vierde klas van de HBS, is het ook een aantal malen gebeurd. Klaagster speelde in dit toneelstuk de rol van [naam rol]. Met name bij het passen van kleding van klaagster in die rol heeft aangeklaagde haar een aantal keren betast. Hij hielp dan met het korset en gebood haar om ervoor te zorgen dat haar borsten omhoog werden geduwd en gedeeltelijk boven het décolleté van de jurk uitkwamen. Hij betastte haar dan uitvoerig. Klaagster wist niet waar ze moest blijven.

Ter zitting heeft klaagster meegedeeld dat in haar eerste jaar bij de toneelclub niets is gebeurd. Het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden tijdens haar tweede jaar bij de toneelclub. Voorts heeft zij desgevraagd verklaard dat aangeklaagde haar betastte aan de blote borsten, haar volgde als zij terugdeinsde en dat hij haar daarbij met bevende handen aanraakte.

- 2.2. Klaagster kon de gebeurtenissen met aangeklaagde niet achter zich laten. Er ontstonden steeds meer problemen.

In [jaartal] is zij in psychotherapie gegaan. In die tijd heeft zij tegen haar man verteld wat haar in het verleden is overkomen. De psychische klachten, waaraan aangeklaagde leed, waren met name dat zij steeds maar doorging en haar gevoel niet liet spreken. Zij benaderde alles rationeel, totdat dit niet langer ging. Tijdens de therapie kreeg zij pas het besef dat de gebeurtenissen met aangeklaagde een enorme impact op haar hebben gehad. Klaagster is vervolgens tien jaar lang in therapie geweest, aanvankelijk intensief en later wat minder frequent. Zij had gedurende zo'n lange tijd therapie nodig om met zichzelf in het reine te komen. Door de therapie heeft klaagster meer gevoel van eigenwaarde gekregen.

Inmiddels heeft klaagster geen therapie meer. Wel heeft zij nog altijd moeite om aangeraakt te worden. Ook heeft zij moeite met gezagsverhoudingen. Als iemand "van hoger hand" iets van haar verlangt, reageert klaagster aanvankelijk niet en op zeker moment komt het bij klaagster tot een hele heftige reactie en raakt zij geheel overstuurd.

- 2.3. Klaagster vraagt om erkenning en excuses van de Congregatie van de Maristen voor het seksueel misbruik door aangeklaagde. Deze zijn essentieel voor haar om het verleden definitief een plaats te kunnen geven.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord meer geven.

Pater [naam], regionaal overste van de Congregatie van de Paters Maristen heeft de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

Van de commissie Deetman heeft de congregatie geen informatie ontvangen omtrent seksueel misbruik door aangeklaagde. In de archieven zijn geen signalen te vinden die zouden kunnen wijzen in de richting van seksueel misbruik door aangeklaagde. Er zijn geen andere klachten van seksueel misbruik door aangeklaagde bekend. Dat zegt overigens niets over hetgeen zich feitelijk kan hebben voorgedaan en over wat klaagster kan zijn overkomen.

In hoeverre de gedraging van aangeklaagde in objectieve zin aan te merken is als seksueel misbruik in de zin van de klachtenprocedure daarover dient de Klachtencommissie zich uit te spreken. De congregatie kan daar moeilijk een oordeel over geven.

Wat aangeklaagde volgens klaagster heeft gedaan vindt de congregatie ongepast. De congregatie kan zich indenken dat dit voor klaagster onaangenaam is geweest en zij ook moeite heeft dit gedrag van aangeklaagde te plaatsen.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

- 4.2. Allereerst dient beoordeeld te worden of hetgeen klaagster aangeklaagde verwijt is te kwalificeren als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. Het criterium voor de Klachtencommissie is of het gaat om gedragingen die door een buitenstaander objectief bezien en redelijkerwijs kunnen worden geduid als een ongewenste, seksueel getinte gedraging. Of sprake is van zo'n gedraging dient te worden bezien aan de hand van de ten tijde van het gestelde seksueel misbruik en thans geldende sociaal-ethische norm en aan de hand van de vraag hoe een objectieve buitenstaander destijds tegen dergelijke handelingen aankeek en thans aankijkt. Bepaalde handelingen kunnen mogelijk als onbetamelijk, althans ongewoon worden aangemerkt, maar deze handelingen dienen daarmee nog niet als seksueel misbruik te worden beschouwd. Of een handeling kan worden gekwalificeerd als seksueel en daarmee strijdig met de sociaal-ethische norm hangt onder meer af van de omstandigheden van het geval, zoals de context en de verhoudingen tussen betrokkenen. Ook de wijze waarop het lichaamsdeel door iemand wordt aanraakt, is daarin relevant. Het enkele feit dat degene die de handeling heeft ondergaan dat als ongewenst of als seksueel (misbruik) heeft ervaren, is onvoldoende.

De door klaagster gestelde feiten moeten naar het oordeel van de Klachtencommissie worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. Wat aangeklaagde gedaan zou hebben volgens de klacht en het door klaagster ter zitting verklaarde kan redelijkerwijze niet worden gezien als handelingen die door een toneelclubleider van een middelbare school noodzakelijkerwijs moeten worden verricht ter voorbereiding van een vrouwelijke leerling op de uitvoering van een toneelvoorstelling.

- 4.3. Er zijn meer dan 50 jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Alleen al door het tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klaagster seksueel is misbruikt door aangeklaagde, in die zin dat klaagster ongeveer vijf keer aan haar borsten is betast door aangeklaagde. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal in haar klaagschrift en ter zitting heeft beschreven. Voorts heeft de Klachtencommissie kennis genomen van:
- De verklaring van de heer [naam], echtgenoot van klaagster, zoals met concrete gegevens ter zitting van de commissie aangevuld.
 - De verklaring van mevrouw [naam], vriendin van klaagster.
 - De verklaring van mevrouw [naam], fysiotherapeute/haptotherapeute.
 - De verklaring van de heer [naam], psycholoog
- Uit deze verklaringen komt naar voren dat klaagster in het verleden - vóór 2010, het moment waarop seksueel misbruik in de R.- K. Kerk in de media kwam - al heeft verteld over het misbruik door aangeklaagde c.q. een pater op de Rooms- Katholieke HBS [naam school]. Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klaagster door aangeklaagde.

- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door de aangeklaagde met misbruik van gezag en gezien de zekere mate van afhankelijkheid waarin klaagster als leerling verkeerde jegens haar leraar, aangeklaagde, hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Bij een gegroundverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de regionaal overste van de Congregatie van de Paters Maristen de klacht tegen aangeklaagde geground te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 3 april 2015 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.